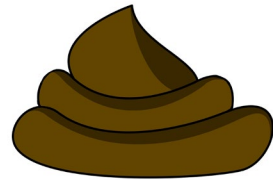

Slides:
kortlink.dk/mrsh

Lortelæremidler eller pragtfulde produktioner?

En sur gammel mands bekendelser

Dagsorden

- ▶ En sur gammel mands
- ▶ Syn på læremidler i dagens grundskole
 - ▶ Traditionel, repetitiv og individuel.
- ▶ Samskabende, produktive læremidler
- ▶ Kreativitet
- ▶ Multimodalitet
- ▶ Kritisk sans
- ▶ Produktion og analyse
- ▶ **Didaktisk paradigmeskift**

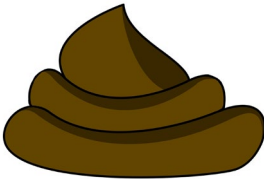
‘SURE GAMLE MÆND’

- ▶ ‘Veletableret’ begreb inden for sprogforskning
- ▶ De gamle og unge mænd og kvinder, som synes unge forfladiger vores sprog
- ▶ Der mener, at det hele var meget bedre i gamle dage
- ▶ Ældre generationer har altid klaget over unges sprog
- ▶ Allerede på Kong Hammurabis tid (Babylonien, ca. 1800 f.v.t.) er der nedskrevet klager over, at børn ikke lyster deres forældre, og at deres sprog er rædsomt. (Ulla-Britt Kotsinas, svensk sprogforsker)
- ▶ Sådan kunne jeg måske godt lyde?

SURE GAMLE MÆND

- ▶ Intet kan være mere forkert
- ▶ Altså jo, det kan det
- ▶ For jeg er gammel
- ▶ Og jeg er en mand
- ▶ Og jeg er sur over den læringsmålstyranniserede praksis, der har gennemsyret folkeskolen de sidste 10 år
- ▶ Og jeg er sur over de læremidler, der produceres og **anvendes** i folkeskolen
- ▶ Og jeg er skeptisk over for den ukritiske digitalisering, folkeskolen har gennemgået de sidste 15 år

SURE GAMLE MÆND

- ▶ MEN NEJ
 - ▶ Det var i vid udstrækning det samme
 - ▶ Bare uden strøm
-
- ▶ Så jeg er sådan set **konkret** en sur gammel mand, der ikke er det i overført betydning

Hvad er jeg så sur over?

- ▶ It og digital teknologi bruges i meget stor - og alt for stor - grad til repetitiv træning i de anvendte læremidler i grundskolen
- ▶ ALENE: (Blikstad-Balas et al. 2020)
- ▶ BEHAVIORISME
- ▶ Hvor computeren retter
- ▶ **Automatiseret feedback**
- ▶ Elever ønsker feedback fra deres lærer (Blikstad-Balas et al. 2020)
- ▶ LÅSER undervisningen
- ▶ Teknologi forstærker traditionel undervisning

Læremidler

(Kendt?) fagsprog

Læremidler

- ▶ **Didaktiske læremidler:** (Forlagsproducerede) Læremidler, der er udarbejdet med henblik på undervisning
 - ▶ Indhold
 - ▶ Metode
 - ▶ Mål
 - ▶ Organisering
- ▶ **Semantiske læremidler:** (Digitale) Læremidler, der findes som læremidler, men som ikke er udarbejdet med henblik på det
 - ▶ Indhold (fx en avisartikel, et instagram-opslag)
- ▶ **Funktionelle læremidler:** (Digitale) Hjælpemidler fx til produktion, analyse mv.
 - ▶ Nogle er udarbejdet med henblik på undervisning (CDord)
 - ▶ Andre er ikke (Word) (Hansen 2010)

DIDAKTIK

HVAD ER ET GODT LÆREMIDDEL?

Læremidler og faglighed

- ▶ Valg af læremiddel er lig valg af faglighedsopfattelse
- ▶ Foregivet og reel faglighedsopfattelse
 - ▶ Målsætning
 - ▶ Indhold
 - ▶ Handlinger (Bundsgaard 2010)

Læringsteori

Behavoirisme

- ▶ Psykologi (Watson)
- ▶ Adfærd
- ▶ Pavlov: Betingede reflekser (Hunde)
- ▶ Adfærdsregulering
- ▶ ”Belønning og straf”

Træningsspil

Læringsteori

- ▶ **Instruktivisme**
- ▶ Psykologi
- ▶ At hælde på
- ▶ Overførsel af viden
- ▶ Tomme kar
- ▶ Tankpasserpædagogik

Læringsteori

Konstruktivisme

- ▶ Psykologi/Sociologi
- ▶ Læring er en mental aktiv proces
- ▶ Piaget
- ▶ Læring = omstrukturering af mentale skemaer
- ▶ Som er individafhængig
- ▶ Den lærende lærer - subjektivt

Læringsteori

- ▶ **Socialkonstruktivisme**
- ▶ Sociologi
- ▶ Berger og Luckmann
- ▶ Læring er en social proces
- ▶ Samkonstruktion af viden
- ▶ Meningsforhandling

—Didaktiske studier—

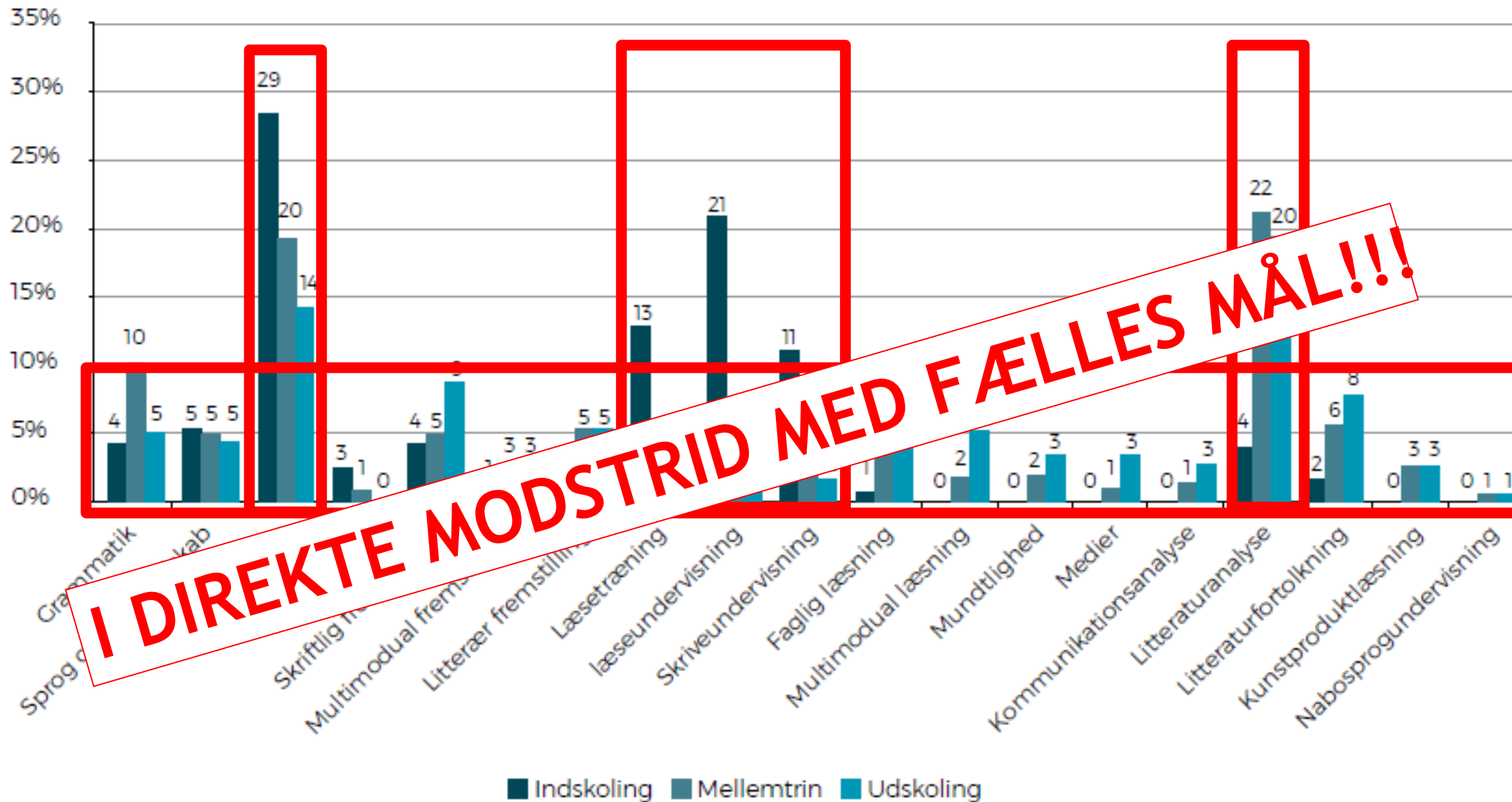
LÆRE- MIDLERNES DANSK- FAG

Redigert af
Jesper Borch-Jensen, Jeppe Sandgaard
Lene Steen Foged og Anne Kathrin Skjævelid

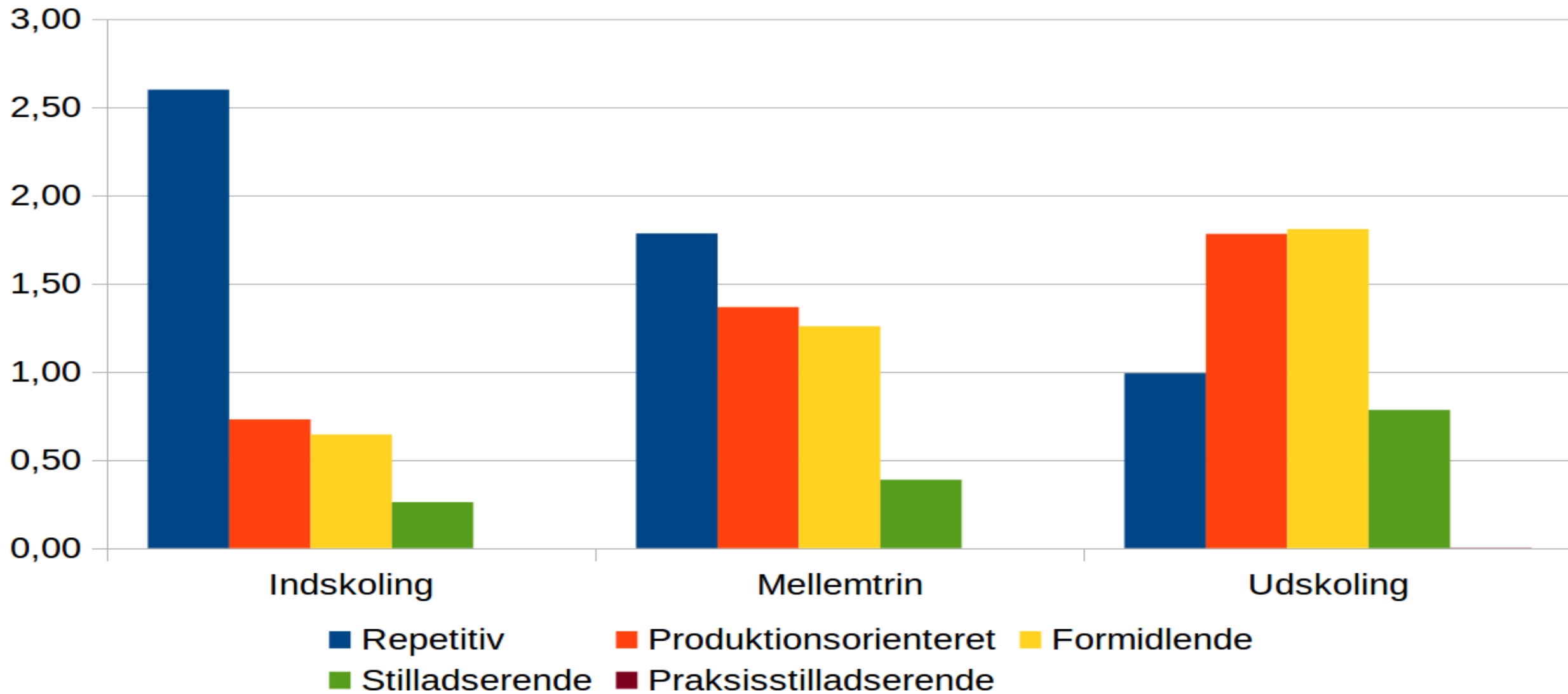

Danskfaget set gennem de didaktiske læremidler

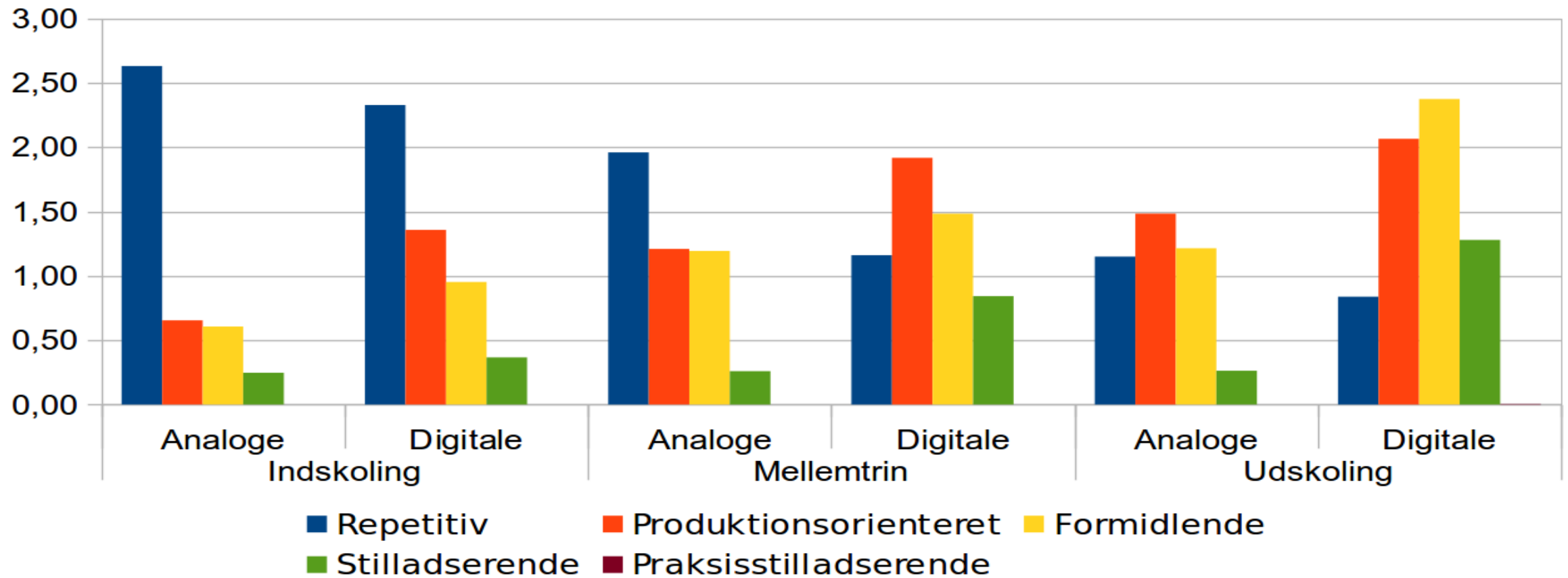
Procentdel af samlet indhold

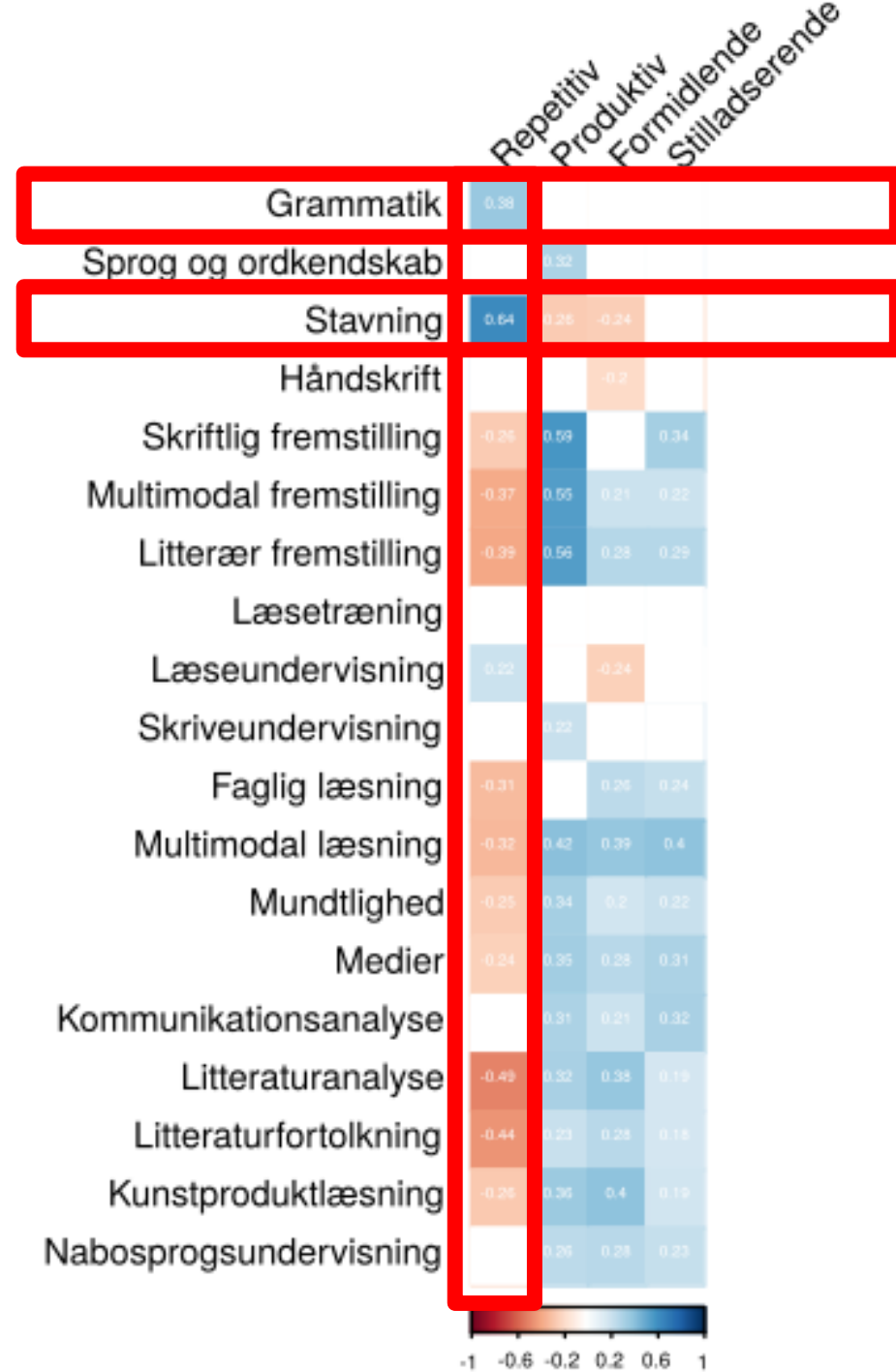
Didaktisk type

Det samme 🍌 !

Korrelationer: Indhold og didaktisk type

Danskfaget set gennem læremidlerne

- ▶ Faget er et staveundervisningsfag (især i indskoling)
- ▶ Fagets indhold læres ofte repetetivt (især i indskoling)
- ▶ Faget er også litteraturanalyse (især i udskoling)
- ▶ Faget er ikke ret meget mediefag eller kommunikationsfag

—Didaktiske medier—

LÆRE- MIDLERNES DANSK- FAG

Redigeret af
Jesper Bentsen, Jeppe Bredgaard,
Lene Steenstrup og Anne Kirsten Sjøgaard

Konklusion!

- ▶ Traditionel praksis

**RECEPTIV
UNDERVISNING!!!**

Faglighed

Didaktisk fagsprog

HVAD ER FAGLIGHED?

Begrebet faglighed

- ▶ Fælles Mål
 - ▶ Viden: **AT VIDE**
 - ▶ Færdigheder: **AT KUNNE**

Begrebet faglighed

▶ Aristoteles

- ▶ Episteme: AT VIDE
- ▶ Techne: AT KUNNE
- ▶ Phronesis: AT BEDØMME

DØMMEKRAFT

• Fælles Mål

- Viden: **AT VIDE**
- Færdigheder: **AT KUNNE**

KONTEKST

Begrebet faglighed

- ▶ Hetmar (2013): Faglighed er en identitet, man *gør* inden for bestemte domæner i direkte eller indirekte interaktion med andre på bestemte måder. Man er i det omfang genkendt som medlem af domænet af dets øvrige medlemmer.
- ▶ "... doing being some identity" (Geertz, 1986, p. 30)
- ▶ *Epistemic frames*: "Communities of practice are characterized by shared epistemic frames" (Shaffer, 2006, p. 1404)
- ▶ Faglighed som et socialt konstrueret begreb: "Faglighed forstås som en praksis, der udvikles i det sociale i sin sammenheng med andre" (Hetmar, 2013, p. 10)
- ▶ Værdier og etik: "Different communities of practice ... have ... different ways of knowing, of deciding what is worth knowing, and of adding to the collective body of knowledge and understanding" (Shaffer, 2004, p. 1404).

**FAGLIGHED ER NOGET, MAN GØR
 MED ETISK BEVIDSTHED
 I KONTEKST!!!**

FEM DIMENSIONER AF FAGLIGHED

- **Viden, procedurer, opgaver og artefakter**
 Et sprog til at tale om verden og opgaver i verden (fakta), opgaver der skal løses, ting, redskaber og teknologier som anvendes i verden (procedurer), samt en viden om hvad der er og var i verden (diskurs), en viden om hvordan man løser opgaver i verden (procedurer), samt ting, redskaber og teknologier som anvendes i verden (artefakter).
- **En systematisk tilgang til verden**
 En måde at stille spørgsmål, tilgå og løse opgaver i verden (procedurer).
- **En social konstellation**
 En selvforståelse (rolle) og en plads i verden (position), samt en måde at kommunikere på (kommunikationsformer) og indgående i verden (forløb på (storylines)).
- **En interesse**
 En måde at opfatte noget som vigtigt (værdier), et fokus på løsning af særlige typer af opgaver (interesse) og en måde at opfatte handlinger på (motiver).
- **Et perspektiv**
 En måde at opfatte hvad verden er (epistemologi), og hvordan den kan forstås, tales om og tilgås på (epistemologi)".

Begreber

Metoder

Social konstellation

Interesse

Perspektiv

—Didaktiske medier—
 HVAD ER
 SCENARIO-
 DIDAKTIK?

Ludger
 Theodor
 1878-1950

FEM DIMENSIONER AF FAGLIGHED

- ▶ En læge, som har viden om medicin og kender metoderne til at gøre det, men som ikke har en bevidsthed om, at han eller hun er en læge, som sygeplejersker, ikke har en mere patientcentreret tilgang, og som dermed har et patientperspektiv på verden er en **D**

Pseudofaglighed

Faglighedsopfattelsen

- ▶ Lærere og elever slår ned på *det let målbare* (Friis, 2016)
- ▶ Det er let at forberede
- ▶ **PSEUDOFAGLIGHED**
- ▶ Kommunikationssituationer
- ▶ Eleven gør **NOGET**
- ▶ Til **NOGEN**
- ▶ For **NOGET**
- ▶ Feedback på det
- ▶ Faglighed!

Faglighed

- ▶ Faglighed er noget med **GØD** ...
- ▶ Med ...
- ▶ I kont...
- ▶ PROD...
- ▶ Faglig ...

PRODUKTION
Funktionelle læremidler

PARADIGMESKIFT PÅKRÆVET

Efterspørgsel

Lyset på skolestien

- ▶ Elevrådets ønske om lys på en cykelsti i kommunen
- ▶ Gentagne forsøg på kontakter til kommunalbestyrelsen
- ▶ Producerede en avis herom - 500 eksemplarer
- ▶ 3 mdr. senere var der lys

BØRNEGENES EGEN ULANDSKALENDER

Etiopien | Website med elevprod. x +

2020.u-landskalender.dk/laerere/materialet/website-med-elevproduktioner/

2020 BØRNEGENES U-LANDSKALENDER

Gå til 2019: Trækfuglen ▶

- Forside
- Materialet**
- Elevbogen
- Website med elevproduktioner
- Årets film
- Opgaver og forløb
- Værktøj til læreren

- Bestil**
- Inspirationskursus
- Gratis skolebesøg
- Bestil materialet
- Bestil nyhedsbrev

- Info**

Web: Eleverne går på opdagelse – og kan også lave fotohistorier eller en virtuel lågekalendar

Undervisningsmaterialet omfatter stærk IT-læring, der er skræddersyet, så det både er fagligt, nemt og engagerende. Hele tiden har eleverne alt, hvad de skal bruge, lige for hånden.

Der er dels et opdagelses-univers, hvor eleverne selv undersøger Etiopien. Dels er der to gratis web-værktøjer med Uni-Login, hvor de laver flotte, digitale produktioner og arbejder med Det 21. århundredes kompetencer.

E-Mail Del på facebook Print

Opdag Etiopien

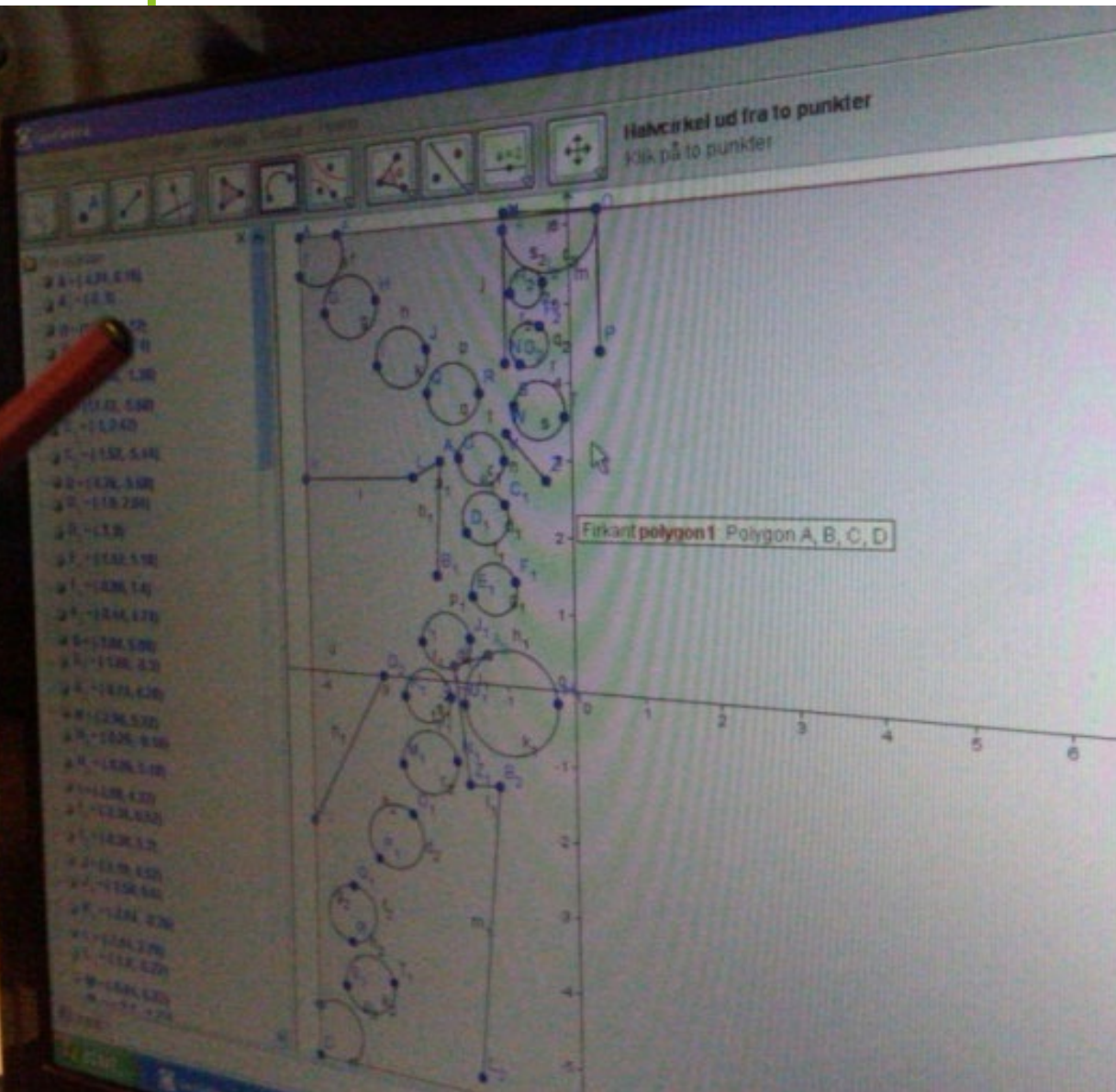
På denne del af hjemmesiden kan eleverne frit gå på opdagelse. Her får de bred baggrund om landet og om dagliglivet for børnene der. De kan også bruge tiden som research til opgaverne.

Bestil klassesæt nu

Trykt klassesæt 249 kr

- 30 elevbøger
- 2 lærervejledninger
- Adgang til app og web

Spilfabrikken

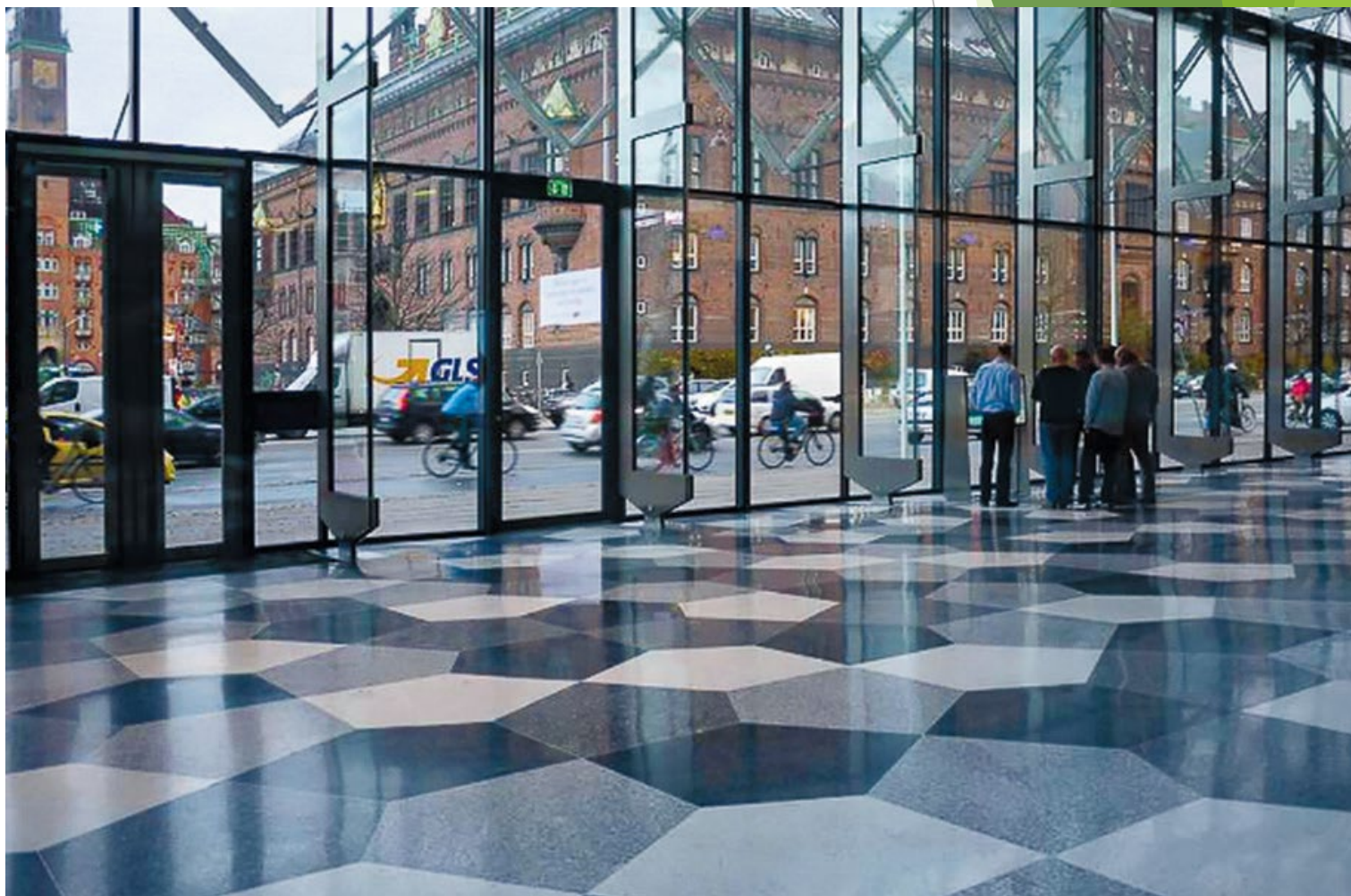

SP Spil

SP spil, går ud på at spiller nr. 1 slår med en terning. Man har 3 slag, man må rykke på det tætteste følte osv. med de andre og for at man kan rykke ud skal man slå en 4. Når man er på et følt med et ganske stykke skal man regne det ud, hvis man regner det rigtig ud må man rykke lige det sted man vil hen, men ikke i mål. Hvis man er tæt på mål skal man slå en 5 før man kan komme i mål.

MATEMATIKCASEN: NYT GULV PÅ BYTORVET

- ▶ Byrådet
- ▶ Forskønnelse af bytorvet
- ▶ Cairo-flisen

Men hvad med...

- ▶ Grundlæggende færdigheder?
- ▶ Øve sig i kontekst
- ▶ Didaktik
- ▶ Læremidler
- ▶ It

It og teknologi

(Kendt?) fagsprog

HVAD ER IT?

It i fag

- ▶ Fagenes mål, indhold og muligheder
 - ▶ Multimodal
 - ▶ Beregninger
 - ▶ Kommunikation
 - ▶ Visualiseringer
 - ▶ Adgang til viden
 - ▶ Adgang til produkter
 - ▶ Spredning
 - ▶ Socialt liv
 - ▶ Samarbejdsrelationer

**IT ER EN
FORUDSÆTNING
FOR EN OPDATERET
FAGFORSTÅELSE**

It i fag

- ▶ *Computerens regnekraft har ændret betingelserne for matematik og naturfag, men også de humanistiske fag er dybt berørte. Digitale oplærings- og oversættelsesprogrammer, ordprædiktion (dvs. computergenererede ordforslag), tekst- og billedbehandling, søgemaskiner og digitaliseringen af kulturarven, har ændret de to grundsituationer i de humanistiske fag: fortolkning af og kommunikation med tekster (Bundsgaard & Hansen, 2013, p. 162).*

MEN

- ▶ Potentialer, der kan droppe 'mellemregningerne'
- ▶ Automatisering - fx algebra
- ▶ Præcision og praktisk anvendelighed i geometri
- ▶ → De trigonometriske funktioner er ikke nødvendige for at kunne *løse* opgaven (fx at beregne vinkler og sider i en trekant)

MEN

- ▶ It til at *løse* med - *handlingsorienteret*
- ▶ It til at *lære* med - *vidensorienteret*
- ▶ *Løse* frem for at *lære*
- ▶ DET ER EN CENTRAL POINTE AT **LØSE** OG **LÆRE** SKAL FØLGES AD

Med andre ord

- ▶ It påvirker både, hvilke opgaver der er relevante for at nå et læringsmål
- ▶ Og hvilke begreber der er relevante i fagbeskrivelserne
- ▶ Men også selve vejen dertil

- ▶ **DET ER EN CENTRAL POINTE AT LØSE OG LÆRE SKAL FØLGES AD**

10 TILGANGE TIL IT, anno 2024

1. Ubegrænset **adgang** til viden → Kildekritik
2. **Kommunikation** (Multimodalt) → Multimodal kildekritik
3. **Samarbejde** (Produktion og planlægning)
4. **Illustration** (Til at illustrere)
5. **Produktion** (Til at producere)
6. **Analyse** (Af data)
7. **Administration** (Protokol)
8. **Programmering** (Til at programmere)
9. **Bæredygtighed** (Ressourcer)
10. **Sundhed** (Ergonomi)

10 TILGANGE TIL IT

1. Ubegrænset adgang til viden ('TEKSTER') →
Kildekritik

10 TILGANGE TIL IT

2. Kommunikation →
Multimodal kildekritik

10 TILGANGE TIL IT

3. Samarbejde (Produktion og planlægning)

10 TILGANGE TIL IT

4. Illustration

10 TILGANGE TIL IT

5. Produktion

10 TILGANGE TIL IT

6. Analyse

10 TILGANGE TIL IT

7. Administration

10 TILGANGE TIL IT

8. Programmering og teknologiforståelse

10 TILGANGE TIL IT

9. Bæredygtighed

10 TILGANGE TIL IT

10. Sundhed

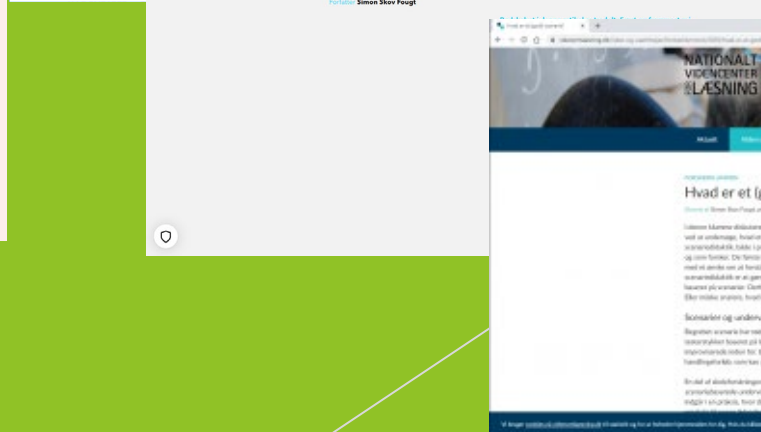
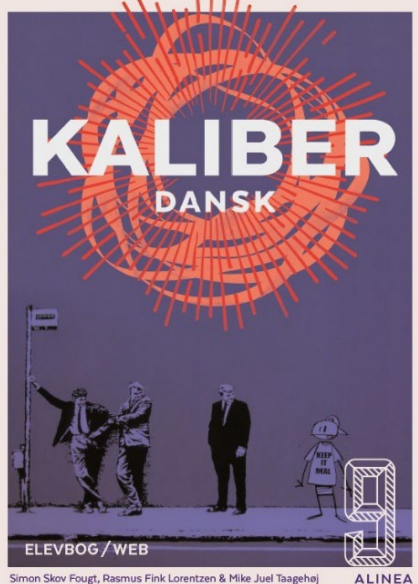
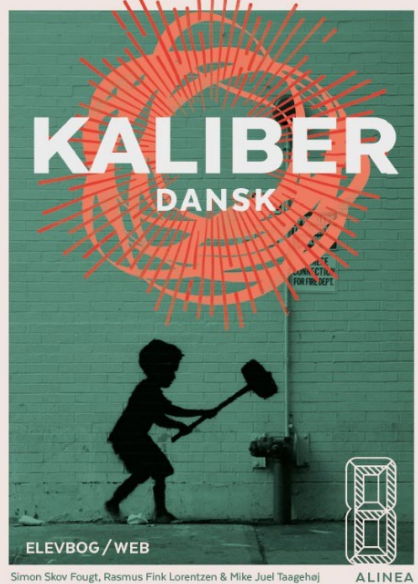
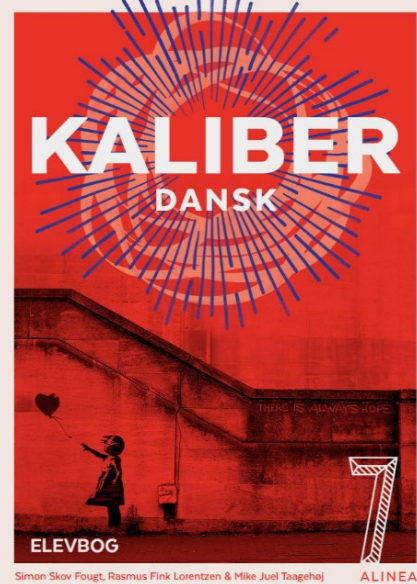
Leg med det

Kreative processer med funktionelle læremidler

Leg med det

- ▶ Vekselvirkning mellem produktion og analyse
- ▶ Kreativ skabning
- ▶ It
- ▶ Også i indskolingen

Spørgsmål eller kommentarer?

• simon-skov-fougts.dk

simon@fougts.dk